

LA CRISI DE LA COVID 19 A LES ILLES BALEARS

CARLES MANERA

CRISI ECONÒMICA I ENDEUTAMENT: UN RABIÓS DEBAT ECONÒMIC

S'ha dit fins a l'avorriment: pel seu origen, aquesta crisi és diferent. L'enfrontament a una recessió té, al seu torn, trajectòries contrastades. Les mesures rígides, estrictes, sense marges a la flexibilitat o a repensar les actuacions, han conduït sempre a retards en la recuperació, o a accentuar les conseqüències socials negatives de les crisis. Va passar en els anys trenta i també a la Gran Recessió de 2008, per citar els dos grans retrocessos econòmics – fins a la irrupció de la Gran Reclusió, la del coronavirus – que es coneixien en els últims vuitanta anys. D'altra banda, les orientacions més disruptives, amb la utilització de les eines disponibles al calaix dels governs i dels bancs centrals, han estat sempre més efectives: expansió de la despesa pública, avanç de la despesa social, programes d'inversió, flexibilització monetària. Ho vam veure a partir dels anys quaranta. Ho aprecia-rem, molt parcialment, amb la crisi de 2008, particularment als Estats Units, on la recuperació va ser molt més ràpida que a Europa, presa de l'ortodòxia. Per tant, si els orígens de la crisi del coronavirus són molt diferents dels d'altres recessions, les possibles sortides, a grans trets, es coneixen. Quina s'ha de triar?

La ideologia intervé per sobre dels resultats empírics. Els partidaris de les solucions ortodoxes es refugien en l'instrumental bàsic del neoliberalisme. Comencen a proliferar articles acadèmics i de divulgació sobre la seva bondat, i la importància de fer nous ajustos que suposin control dels comptes públics, equilibris presupostaris a ultrança i la invocació al risc inflacionista.

Aquestes idees estan sortint, un cop més, dels seus amagatalls. Estaven aquí enfosquides, davant l'enorme tempesta que reclamava a l'Estat l'adopció del protagonisme central, la resolució de tot: la previsió, la dotació, el finançament, els resultats, sabedors,

aquests neoliberals, que els errors s'imputen sempre als governs. Una reivindicació molt diferent de la formulada per Mariana Mazucatto, que ens parla constantment de la capacitat innegable d'emprenedoria de l'Estat, epicentre de les grans innovacions promogudes després pel sector privat.

Davant d'això, altres economistes proposen recollir experiències del passat per aprendre i aplicar en el present. En un context de tipus d'interès baixos, amb la demanda caient i el consum privat molt feble, amb la inversió empresarial continguda i temerosa, amb riscos innegables de deflació, amb caigudes en la generació de renda i en el comerç internacional, i amb

una actitud diferent –més positiva en el BCE amb relació a la viscuda en 2008-2009–, dos factors sobresurten de molts altres que es podien invocar: la urgència en la inversió i la reestructuració del deute. Tots dos elements constitueixen pedres de toc essencials en aquests moments. En aquests dos elements, la consideració de la unitat d'acció és

bàsica. És europea, i hauria de ser "mutualitzada". Els governs han de gastar abans de recaptar impostos o estalvis. Prestigiosos economistes han estudiat durant anys el funcionament del sistema financer i la creació endògena de diners. Dels seus treballs es desprèn que el BCE, si vol, a través del sector financer privat, pot exercir com a prestador d'última instància, encara que la llei no ho permeti. Es tracta de trencar els cercles estàtics. Recordem, una vegada més, que el capitalisme occidental es va reconstruir després de la Segona Guerra Mundial amb la injecció més gran de diners de la història: el sistema patró or-dòlar, creat a Bretton Woods, va permetre a la Reserva Federal emetre dòlars sense contrapartida en una magnitud sense precedents. Aquests dòlars van finançar la reconstrucció de l'Europa Occidental i Japó, i no van generar inflació.

"LA IDEOLOGIA INTERVÉ PER SOBRE DELS RESULTATS EMPÍRICS. ELS PARTIDARIS DE LES SOLUCIONS ORTODOXES ES REFUGIEN EN L'INSTRUMENTAL BÀSIC DEL NEOLIBERALISME."

